

Kazimierz Miaskowski

Z teki bibliograficznej : V, VI

Pamiętnik Literacki : czasopismo kwartalne poświęcone historii i krytyce literatury polskiej 6/1/4, 370-374

1907

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

smutku poklekawszy ná rolij
przed miástem obrocił sye do pá-
ná bogá mowiázt.

Na zakończenie niniejszej notatki zwracam uwagę na cyto-
waną już w naszym „Pamiętniku“¹⁾ rozprawę É. Schaumkella p. t.
Der Kultus der hl. Anna am Ausgange des Mittelalters (Freiburg
in B. und Leizig 1893)²⁾.

Ludwik Bernacki.

Z teki bibliograficznej.

V.

W Krakowie ukazał się jeszcze jeden druk Logaua:

De Regina Eli[sabethe] Ferdinandi Roma[norum regis] Filia (Ty-
tuł znajduje się na k. 1 verso nad wierszami).

Druk w 4-ce obejmuje 2 karty, których zewnętrzne strony są
próżne, na 2 wewnętrznych znajdują się 4 wiersze. Pod tytułem
czterowiersz (Chwali jej wielką piękność). 2) De Eadem (12 wier-
szy). Chwali Zygmunta Augusta i Elizę jako semidei i wielkość ich
rodu. 3) De Eadem. (Pochwały z licznymi reminiscencyami klasy-
cznemi, porównania z Junoną, Wenerą. Zna 4 języki:

Haec uno linguas quattuor ore sonat.

Germanam atque Italam Romanae et flumina linguae

Nec minus et voces terra Bohema tuas.

4) Epithalamion. Pochwały młodej królowej i życzenia długiego
szeregu potomków, co się nie spełniło, gdyż Elżbieta już 15 czerwca
1545 r. w Wilnie umarła. W końcu: Georg. Log. F. (Fecit) Hie.
Vie. I. (Impressit). Druk pochodzi, jak widać z treści, z r. 1543,
gdyż 7. maja tego roku córka Ferdynanda I. poślubiła Zygmunta
Augusta, i był dawniej polskim bibliografom nieznany. Odkrył go
pierwszy Bauch, l. c. str. 33, wspomina o nim obecnie Estreicher
(Bibliogr. polska XXI, 388), nie podając gdzie się znajduje. Unikat
tego druku posiada biblioteka królewska w Dreźnie w cennym zbio-

¹⁾ Franciszek Krčęk, Tekst pełny pieśni „Maryja panno szla-
chetna“. (Okруchy hymnologiczne II). Pamiętnik literacki. R. V.
Lwów 1906 s. 218; odbitka poprawna. Lwów 1906 s. 32.

²⁾ O historii „Żywota ś. Anny“ w literaturze francuskiej por.
ustęp w znakomitem dziele Nisard'a (Charles), Histoire des livres
populaires. T. II. Paris 1854 s. 266 i nast.

rze poezji humanistycznych z wieku XVI obejmującym 38 rozmaitych pism, już w wieku XVI — roku 1546 — razem oprawnych, należącym, jak się zdaje do znanego reformatora wrocławskiego, Jana Hessa, gdyż 4 druki mają własnoręczną dedykację autorów dla Hessa. Sygnatura druku: Biogr. erud. R. 544-m.

Z krakowskich druków znajdują się tu jeszcze następujące:

1) Georgius Sabinus, De nuptiis Sigismundi Augusti et Elisabethae. Crac. Viator 1543.

2) Jac. Przyłuski, Funebre Carmen Principi Elisabeth. Crac. Viator 1545.

3) Clemens Janicius: Epitalamii... Sigismundo Augusto editio posthuma. Crac. Viator 1543. Mense Majo. Wydanie to Vietora jest bardzo rzadkie. Posiadają je tylko jeszcze Czarторыscy w Krakowie (Estreicher XVIII, 444), wydanie „apud viduam Floriani“ często natknąć można.

4) Royzius, De apparatu nuptiarum Sigismundi Secundi Crac. Viator 1543 Mense Majo¹⁾.

5) Cricius, Threnodia Valachiae. Crac. Viator 1531 (znane tylko 2 egzemplarze, w bibl. Jagiell. i u Czarторыskich).

6) Aug. Rotundus, Inauguratio Samuelis Maczieiovski. Cracoviae, Helicz s. a. (Wedle Estreichera u Ossolińskich).

7) Gotofredus Torinus Biturigicus, Aediloquium. Cracoviae, Helicz 1539 (u Czarторыskich i w bibl. paraf. w Nisie).

Wreszcie druk, który zasługuje na osobną wzmiankę.

VI.

Augustini Dathi | Senensis Clarissimi Poetae | Et Philosophi
Carmen De | officio Cancellariorum et Scribarum In quo | pulchra
continentur Dogmata Rerum pub: | notariis et eorum amanuensibus |
scitu dignissima.

Niżej „Catonis disticha moralia“, 18 zdań z Katona.

Kart 8 w 4-ce. Na pierwszej verso:

Stanislao Glandino I. U. Doctori et Valeriano Pyrnero libera-
lium Studiorum Magistro Viris Summo Ingenio Prudentia Eloquen-
tiaque Ornatissimis Inelyti Senatus Cracoviensis Secretariis Magister
Georgius Libanus Legnicensis Presbyter εὖ ποδύειν.

¹⁾ Wedle Wierzbowskiego (Bibliogr. polon. ss. XV et XVI, t. II, nr. 1211 ma dziełko to obejmować kart 12, drezdeński egzemplarz liczy tylko 8 kart. O dodatku „mense Majo“ w końcu nie wspomina też Wierzbowski. Także podział pojedynczych wierszy na karcie tytułowej jest w naszym egzemplarzu nieco odmienny.

Ponieważ przedmowa zawiera kilka ciekawych biograficznych szczegółów, dlatego podaję tu kilka ustępów.

Mutua charitas et singularis benevolentia, qua vicissim obstringimur; Viri humanissimi, iubet me solido gaudio gaudere, cum videam vos prudentissimi Senatus Cracoviensis omnium consensu iam pridem secretarios electos, id quod merebatur utriusque virtus et doctrina et morum elegantia omnibus doctis viris cognita atque perspecta. Quare gratulor huic urbi nostrae, gratulor Reipublicae nostrae, gratulor denique spectatis Civibus nostris nunc tandem tales viros accersitos, qui ad Rempublicam iuvandam, adornandam promovendamque inprimis sunt idonei, cum sciam vos non propter dignitatem, sed illam a vobis illustrari. Non haec scribo temere, novi animum, novi ingenium, novi, quod magis est, solerciam vestram et in rebus agendis utriusque diligentiam. *Alter totos sex annos Parisiis, alter octennium Bononiae et Romae doctiores quosque viros secutus linguis et meliorum literarum studiis uterque multa diligentia (ut res indicat) operam navavit. Quibus non parvam opinionem affert etiam et locorum et tantorum virorum Gulielmi Budei et Erasmi Rot: autoritas, quorum sub disciplina virorum sic vestram adornastis adolescentiam multiplici doctrinarum fructu, ut secus nullo pacto magnam huius Reipublicae spem utrumque vestrum appellemus...* Laudo itaque prudentissimi Senatus providenciam, qui sua officia bene locare noverit et ad Rempublicam administrandam viros accersit ingenuos, sobrios, modestos sapientiaeque studiosos..... Decuit namque *ut quos una patria, una civitas, vicinae et contiguae domus genuere*, unius eiusdemque officii dignitatisque fore collegas...

Wykazuje dalej obszernie na przykładach z historii greckiej i rzymskiej i cytatach z autorów starożytnych jak zgubną rzeczą są dla państwa urzędnicy źli i nieobowiązkowi. Następnie mówi:

Sed hactenus Reipublicae et concivium meorum amore captus video me longius progressum, quare Ciceronis ad Curionem verbis utrumque rogo, ut memineritis quantaecunque accessiones vobis fient et fortunae et dignitatis, eas vos non potuisse consequi, nisi pueri olim optimorum virorum, alter eximii viri Iuris Canonici Doctoris Philippi Aher Avunculi sui¹⁾, alter clarissimi naturae consulti doctoris Anselmi Pacimontani²⁾ fidelissimis atque amantissimis consiliis paruissetis. Vos autem puto, cum hos viros intuemini parentum desiderio haud quaquam moveri, cum ipsi non minus erga vos benevolentiae habeant, quam vestri parentes, *quorum alter Joannes Eichler consulari dignitate honoratus, vir in tractandis Reipublicae negotiis et causis discutiendis difficilioribus solers et prudens ac inter caeteros sui ordinis viros nulli postremus, alternis olim pater Georgius Pyrnerus scabinali*

¹⁾ Później kanonik katedralny wrocławski. Epist Hossi II, 413, 430, 867.

²⁾ Znany Anzelm Eforyn, lekarz miejski w Krakowie.

sede donatus ampliorem dignitatem non solum non ambivit, verum non semel etiam oblatam suscipere recusavit, uterque oeconomus et rei familiaris dispensator optimus, sic ut vel hoc solo nomine germanos agnoscere possis, id quod splendidae utriusque testantur aedes contiguae et varia et munda suppellex. Zachęca ich, ut pauperes, imbecilles, calamitosos et tenuioris fortunae cives, qui se adiuvari volunt, beneficiis quam plurimis afficiatis.

Sama przedmowa obejmuje 6½ stron. Następujące 4 karty obejmuje poemat, w końcu: Cracoviae per Johannem Helicz.

Druk bez roku wydania, przypuszczam, że ukazał się między rokiem 1543 — 1545, gdyż Aichler został notaryuszem miejskim roku 1539 (Ptaśnik, Bonerowie w Roczniku Krakowskim, t. VII, str. 97) a Liban wspomina, że już kilka lat sprawuje ten urząd, późniejszych po r. 1545 wydanych druków zbiór zaś drezdeński nie obejmuje. O dziełku tem podał wiadomość krótką Janozki (Janociana I, 171), które je widział w bibliotece biskupa Załuskiego; później zupełnie zaginęło i daremnie szukał je biograf Libana Mułkowski. Dopiero Wierzbowski (Bibliogr. polon. II, 1931) odnalazł egzemplarz jeden, zapewne ten sam, co był u Załuskich, w publicznej bibliotece cesarskiej w Petersburgu. Prócz Drezna posiada je i biblioteka parafialna w Nisie na Ślązku.

Wreszcie wymieniam z zbioru tego druk:

Hodoeporicon D. Victorii Plebei Itineris Embecensis Authore Cypriano Vommelio Phrysio. De Generosi et Laudatiss. D. Domini Henrici Comitiss Suartzburgensis obitu funebre carmen Authore Joan-Gigante Thuringo. Epithaphia Aliquot Gravium virorum. Lipsiae in officina Nicolai Wolrab. MDXXXVIII. Obejmuje 12 kart w 4-ce.

Tutaj na k. Cij verso znajduje się wiersz:

Stanislaus Chroscsius Polonus.

Si pereunt animae cineres in corpore verso
His datur aetherea nec regione locus,
Facta tamen placido famae vivacis honore
Fortia Clarorum sunt decoranda virum,
Sive ut docta canunt Sophiae monumenta sacratae
Est certum mentes et superesse pias
An non coelestes umbrae pia iusta merentur?
An hic his meritis non tribuetur honos?
Praeclaros igitur manes celebrare poëtae
Nobilis et vestri cura laboris erit,
Per vos si humani affectus potentur honore
Sic noscent superi carmina nostra Dei.

Jest to, jak wynika z wiersza poprzedniego innego autora epitaf dla Jana Thomasa syna Henryka Thomasa, radcy miejskiego w Northausen.

Wiersz ten jest biografowi Chrościeskiego Ćwiklińskiemu (Żywot i pisma Stanisława Nigra Chrościeskiego, humanisty i lekarza poznańskiego w. XVI. Lwów 1900) nieznany. Chrościeski zapisał się na uniwersytet lipski r. 1537.

X. Kazimierz Miaskowski.

